

Organització d'un espai fix a les escoles bressol per a la recollida i l'intercanvi de roba, joguines o articles de criança

LA INICIATIVA

L'objectiu d'aquest projecte és conscienciar la comunitat relacionada amb les escoles bressol de l'impacte ambiental i social de les indústries de la moda i les joguines, i promoure la reducció del consum d'aquests productes organitzant un espai fix en aquests centres per a la recollida i l'intercanvi de roba i joguines de segona mà. També s'inclouen articles de criança tals com cotxets, banyeres, trones, motxilles de portament, roba de llit i de bany, etc.

La present guia ofereix informació **a les persones que l'organitzin**, docents i famílies. A l'ANNEX trobareu recursos sobre aquesta temàtica per si voleu aprofundir en l'impacte ambiental de l'activitat d'aquestes indústries, incloent la fabricació, el transport i el consum d'aquests articles i també com es gestionen quan ja no ens serveixen.

PRESENTACIÓ DEL REpte

Organitzar un espai fix per a la recollida i l'intercanvi de roba, joguines o articles de criança per promoure'n el consum responsable.

OBJECTIUS DE LA INICIATIVA

- Allargar la vida útil de diversos objectes d'ús quotidià.
- Sensibilitzar la comunitat educativa sobre els impactes ambientals i la prevenció dels residus.
- Facilitar el consum responsable i conèixer diverses alternatives a les compres de primera mà.
- Fomentar el treball en xarxa i comunitari.

INTRODUCCIÓ

LES JOGUINES I EL SEU IMPACTE

Actualment, a l'Estat espanyol cada infant rep, de mitjana, 12 joguines a l'any, una xifra relativament moderada si la comparem amb les 43 dels Estats Units o les 39 del Regne Unit¹.

El consum actual de joguets dista molt de ser sostenible. Es calcula que, a tot el món, el 80 % acaben en un abocador, incinerades o als oceans. A França, sense anar gaire lluny, s'estima que anualment es llencen més de 40 milions de joguines².

Les zones de producció de les joguines estan molt allunyades dels llocs on es consumeixen; és a dir, que cal transportar-les a grans distàncies, la qual cosa fa augmentar molt la seva petjada de carboni.

Pel que fa a la fabricació, es porta a terme principalment en tres països: Indonèsia, Tailàndia i, sobretot, la Xina, que n'acumula el 70 % de la producció mundial.

¹ [Associació Espanyola de Fabricants de Joguines](#)

² [Fundació Ellen MacArthur](#)

El consum, en canvi, es reparteix d'aquesta manera: Amèrica del Nord en consumeix el 40 %; Europa i Àsia, el 20 %, i Àfrica només representa l'1 % del consum global de joguets³.

Cal repensar el nostre model de consum i reduir la quantitat de joguines que comprem, triant només aquelles amb què els infants puguin jugar durant molt temps, ja sigui perquè són durables o perquè són versàtils. També caldria parar atenció als materials amb els quals estan fabricades, ja que la gran majoria dels seus components (90 %) són de plàstic².

Per tots aquests motius, hem d'idear accions que redueixin el consum de joguines i n'allarguin la vida útil, així com promoure la compra de les que estiguin fetes amb materials naturals i més sostenibles³.

³ [Comerc just](#)

LA ROBA I EL SEU IMPACTE

Es calcula que, a Catalunya, cada persona consumeix entre 21,5 i 26 kg de tèxtils a l'any, i tan sols es recullen selectivament l'11 % dels residus tèxtils que es generen, un percentatge molt allunyat del d'altres fraccions de residus. Això implica que, anualment, més de **147.000 tones de residus tèxtils s'incineren o es llencen a un abocador**¹. En resum, quasi tota la roba que es consumeix s'acaba llençant.

A més, després del sector de l'energia², la indústria de la roba és la segona més contaminant del planeta, sent la responsable del 20 % de la contaminació industrial de l'aigua a tot el món i del 10 % de les emissions de gasos amb efecte hivernacle, entre d'altres impactes. I es preveu que aquests valors augmentin³.

El model de consum actual és un dels principals responsables de la situació d'emergència climàtica en què ens trobem avui en dia; un consum desmesurat i poc reflexiu que genera infinitat de residus, consumeix massa energia i recursos, deslocalitza i allunya la producció del consum i ens porta a no valorar tot el que tenim.

Com a resposta a aquest model, fa temps es va forjar el terme *consum responsable*. Un consumidor o consumidora responsable és aquella persona que, a l'hora de comprar, ho fa de manera moderada, informada, reflexiva i conscient i que, davant d'una oferta de consum, té en compte criteris ambientals, socials i econòmics⁴.

Convidar les comunitats educatives a reflexionar sobre els seus hàbits i maneres de consumir, analitzar-los i proposar noves alternatives és un primer pas imprescindible per assolir una verdadera transició cap a un consum més conscient. Al cap i a la fi, els centres educatius i totes les persones que en formen part són alhora agents de canvi i transformació social.

¹ [Agència de Residus de Catalunya](#)

² [Statista](#)

³ [Climaterra.org](#)

⁴ [Agència Catalana del Consum](#)

ORGANITZACIÓ D'UN ESPAI FIX D'INTERCANVI

Actualment hi ha diverses escoles bressol municipals (EBM) a la ciutat que estan dinamitzant espais d'intercanvi que funcionen durant tot l'any. Algunes, de manera individual, com ara l'EBM Mickey Mouse o El Petit Príncep; i d'altres, com una iniciativa conjunta entre diversos centres, com el projecte RECOMPARTIM 2.0, liderat per les EBM Nenes i Nens, Guinbó, La Muntanya i L'Esquirol.

A continuació, i prenent com a referència tots aquests projectes, fem una llista de diversos aspectes que cal considerar a l'hora d'organitzar un espai fix d'intercanvi:

- **Equip responsable del projecte.** Cal definir les persones que lideraran el projecte dins la comunitat educativa de l'EBM (equip directiu, docents, personal de suport, etc.) i també buscar la col·laboració de l'Associació de Famílies d'Infants (AFI), sobretot en tasques com la classificació i etiquetatge de les peces, el manteniment de l'espai o el transport posterior dels articles a entitats o punts de recollida.
També s'ha d'establir el funcionament de l'espai i comunicar la normativa a les famílies pels canals habituals.
- **Espais.** És necessari definir els espais següents:
Punt de recollida dels articles, lloc de fàcil accés on les famílies puguin deixar el que portin, com ara la recepció del centre, la sala polivalent, la sala del professorat o el despatx de direcció.
Punt de classificació i magatzem, lloc o llocs on classificar els articles rebuts i guardar els que no s'exposin, en cas que hi hagi moltes aportacions.
Punts d'exposició dels articles, amb prestatgeries o mobles equivalents on poder mostrar adequadament els articles seleccionats per a poder ser intercanviats.
- **Classificació i etiquetatge.** L'equip responsable del projecte ha de revisar els articles donats per assegurar que estiguin en bon estat i garantir-ne la qualitat. Els que no es puguin aprofitar s'han de portar als [punts verds](#) de la ciutat.
Cal etiquetar els articles seleccionats amb informació rellevant per facilitar-ne la tria (tipus de roba, talla, edat dels destinataris, etc.). És interessant incloure-hi informació ambiental, com l'estalvi d'aigua o la reducció d'emissions de CO₂ que suposa reutilitzar roba o joguines, per afavorir la sensibilització de la comunitat educativa. Amb la [calculadora de CO₂](#) podreu fer aquests càlculs fàcilment.
- **Exposició dels articles.** Una vegada etiquetats, exposeu-los de manera atractiva, procurant que quedin ben posats o plegats per evitar que es vegin desendreçats. Repasseu l'espai de tant en tant per mantenir-hi l'ordre i per reposar els articles a mesura que en vagin faltant. Per tal de fer un seguiment de les peces intercanviades, podeu guardar-ne les etiquetes o anotar-ho en un full de registre.
- **Intercanvi de roba i objectes.** La idea és que les famílies puguin fer aportacions i recollides de peces al llarg de tot el curs, sense caldre un intercanvi directe. És important preservar l'anonimat de les persones usuàries d'aquest servei, especialment de les que s'emporten articles. En aquest sentit, i en la mesura del possible, es recomana exposar les peces en un lloc discret.
També es pot valorar si l'espai d'intercanvi s'obre a famílies del barri —en èpoques assenyalades com Nadal o moments de canvi d'armari— o si s'estableixen col·laboracions/donacions a entitats del territori per teixir aliances i atendre les necessitats de la comunitat.

- **Informació compartida.** És important comunicar els resultats del servei d'intercanvi: nombre de peces recollides i intercanviades, l'estalvi d'aigua i la reducció d'emissions de CO₂ que ha representat la reutilització de roba, joguines o altres articles, etc. D'aquesta manera es genera consciència en la comunitat educativa per afavorir un consum més responsable.

Les dades es poden publicar pels canals habituals de l'EBM (circulars informatives, xarxes socials, blog, cartells, exposicions, etc.) i també compartir-les amb altres centres educatius a través de notícies, per exemple, per al butlletí d'E+S.

VALORACIÓ I PROPOSTES DE MILLORA

La **Secretaria de la iniciativa Renova Escolar** fa el seguiment de les diferents propostes d'espais d'intercanvi que es duen a terme a la ciutat, per tal de valorar l'impacte positiu que representen i per compartir els resultats amb tota la comunitat educativa.

Per això, recull informació per elaborar **indicadors** relacionats amb el nombre de persones que han participat en l'organització i en els intercanvis, la quantitat de residus evitats segons la roba o les joguines recollides i intercanviades, els recursos estalviats gràcies a aquesta acció, etc.

En aquest sentit, s'ha creat un **formulari de valoració** on poder abocar les dades i fer aportacions per tal de millorar aquesta mena d'iniciatives. El trobareu a l'enllaç següent:

<https://forms.office.com/r/rXXCH65y6Y>

ANNEX

A continuació recopilem informació relacionada amb aquest tema que podeu tenir com a referència o podeu compartir internament amb l'equip organitzador i la comunitat educativa. En cap cas no es tracta de recursos per treballar amb els infants.

Origen de les matèries primeres

- [Industria textil: ¿las materias primas pueden ser naturales y químicas? – Audaces](#)
- [El mapa mundial del aprovisionamiento – Moda.es](#)

Petjada de carboni associada a diferents peces de roba o joguines

- [Calculadora de CO₂](#)

Impacte ambiental i socioeconòmic de la indústria de la moda o de les joguines

- [Impactes de la producció de roba – Opcions](#)
- [Fast fashion: de tu armario al vertedero – Greenpeace](#)
- [Salarios dignos. Campaña Ropa Limpia – SETEM](#)
- [Joguines: guia ràpida per triar els millors materials - Opcions](#)

Consum responsable

- [Mapa de botigues de segona mà – Ajuntament de Barcelona](#)
- [Llogar la roba: la nova manera de vestir que creix i arrela – Ara](#)
- [On comprar roba sostenible i amb impacte positiu – Opcions](#)
- [Joguines amb valor afegit – Opcions](#)

Per allargar la vida dels objectes

- [Mercat d'intercanvi Renova la teva roba!](#)
- [Mercat d'intercanvi Renova les teves joguines!](#)
- [Solidança](#)
- [Formació i Treball](#)
- [Engrunes](#)
- [Càritas](#)

Tallers de reparació de roba o de joguines

- [Reparat, millor que nou! – AMB](#)
- [L'Hospital de les Joguines](#)
- [Ateneus de Fabricació – Ajuntament de Barcelona](#)